

Додаток 14
до протоколу педагогічної ради
від 31.05.2022 № 08

ПОГОДЖЕНО
на педагогічній раді ліцею
(протокол від 31.08.2023 № 10)

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор
_____ Лариса ГУРІНЧУК

**Освітня програма
ГОРОДИЩЕНСЬКОГО ЛІЦЕЮ
БЕРЕЗНІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
РІВНЕНСЬКОГО РАЙОНУ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ
(III ступінь)
на 2023/2024 навчальний рік**

Городище, 2023

Зміст

Загальні положення типової освітньої програми ліцею (ІІІ ступінь, профільна середня освіта)

Розділ 1. Призначення закладу освіти, цілі та задачі освітнього процесу ліцею.

Розділ 2. Опис моделі випускника ліцею.

Розділ 3. Навчальний план та його обґрунтування.

Розділ 4. Опис інструментарію оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Розділ 5. Особливості організації освітнього процесу та застосовуваних у ньому педагогічних технологій.

Розділ 6. Показники реалізації освітньої програми.

Розділ 7. Програмно-методичне забезпечення освітньої програми.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ГОРОДИЩЕНСЬКОГО ЛІЦЕЮ

Загальні положення освітньої програми закладу загальної середньої освіти (ІІІ ступінь, профільна середня освіта)

Освітня програма ГОРОДИЩЕНСЬКОГО ЛІЦЕЮ (ІІІ ступінь профільна середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти ІІІ ступеня, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408.

Освітня програма профільної середньої освіти (далі - Освітня програма) окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти (далі – Державний стандарт).

Типова освітня програма визначає:

загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення, які натеper подані в рамках навчальних планів;

очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм; пропонований зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН);

рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

Структура Освітньої програми ліцею (ІІІ ступінь)

Розділ 1. Призначення закладу освіти, цілі та задачі освітнього процесу ліцею.

Розділ 2. Опис моделі випускника ліцею.

Розділ 3. Навчальний план та його обґрунтування.

Розділ 4. Опис інструментарію оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Розділ 5. Особливості організації освітнього процесу та застосовуваних у ньому педагогічних технологій.

Розділ 6. Показники реалізації освітньої програми.

Розділ 7. Програмно-методичне забезпечення освітньої програми.

Розділ 1.

Призначення ліцею та засіб його реалізації

ГОРОДИЩЕНСЬКИЙ ЛІЦЕЙ за своїм правовим статусом є комунальним закладом, який відповідно до чинного законодавства забезпечує реалізацію права громадян на здобуття повної загальної середньої освіти; умови для формування життєвих компетентностей школярів, здатних до творчої самореалізації і свідомого життєвого вибору шляхом впровадження нових підходів, перспективних педагогічних ідей, інноваційних технологій навчання та виховних систем, форм і методів, які відповідали б потребам розвитку особистості, сприяли б розкриттю її талантів, духовно емоційних, розумових і фізичних здібностей та втілення їх в практику роботи.

Місце знаходження ліцею: Рівненська область, Рівненський район, с.Городище, вул. Шкільна, будинок 7.

Внутрішні нормативні документи, що регламентують діяльність закладу - Статут ГОРОДИЩЕНСЬКОГО ЛІЦЕЮ БЕРЕЗНІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ РІВНЕНСЬКОГО РАЙОНУ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ.

Місія закладу освіти: розбудова сучасного освітнього середовища для всебічного розвитку, навчання, виховання та соціалізації здобувачів освіти, готових до ефективної праці в конкурентному середовищі.

Візія закладу освіти: ліцей – сучасний заклад загальної середньої освіти, який надає якісні освітні послуги, забезпечує високу чіткість освіти і конкурентоспроможність усіх здобувачів освіти.

Освітній заклад цілковито спрямований на підготовку учнів до успішного майбутнього. Ми прагнемо виховати випускників з українським серцем і сучасними навичками, які:

- самостійно навчаються протягом всього життя;
- знають свої сильні сторони;
- гнучкі та легко адаптуються до змін;
- мислять рефлексивно, творчо та цілісно, вміють вирішувати проблеми та приймати відповідальні рішення з чистим сумлінням заради спільного блага;
- піклуються про інших;
- відповідальні громадяни, які діють, керуючись морально-етичними чеснотами;

- бачать у своїй справі сенс, гідність та покликання, поважають права інших та роблять свій внесок у загальне благо.

Мета закладу освіти: забезпечення конкурентоспроможності закладу освіти на ринку освітніх послуг:

для педагогічних працівників – комфортне середовище для реалізації творчих задумів, професійного зростання, підвищення іміджу;

для учнів – осередок безпеки і комфорту задля формування компетентностей та власної конкурентоспроможності; осередок відпочинку та творчої самореалізації;

для батьків – осередок надання якісних освітніх послуг; осередок безпеки і піклування про дітей; система відкрита для партнерства та діалогу.

Цілі розвитку ліцею:

- підвищити якість освітнього процесу;
- підвищити фахову компетентність педагогічних кадрів;
- налагодити постійні зв'язки ліцею з батьками та громадськістю;
- розбудувати внутрішню систему забезпечення якості освіти;
- покращити матеріально-технічну базу ліцею.

Цінності закладу освіти: любов до вихованців, справедливість, професійна честь і гідність, педагогічний авторитет, моральна відповідальність, «відкритість до змін», «самоствердження», «вихід за межі власного Я». Основний принцип педагогічного процесу закладу — цілеспрямована взаємодія дорослих і дітей, що виступає джерелом розвитку й задоволення вищих потреб дитини, умовою її можливої реалізації, навчальним середовищем, у якому індивід самостверджується, самоаналізується і самореалізується.

А також: гідність, рівність, справедливість, толерантність, культурне різноманіття, турбота, чесність, довіра, верховенство права, академічна доброчесність, нетерпимість до корупції, патріотизм, соціальна відповідальність, лідерство та самореалізація, свобода, повага до рідної мови, демократія партнерство, дружба.

Завдання закладу освіти:

В освітньому процесі:

- підвищення рівня викладання навчальних дисциплін, зокрема практичного аспекту – застосування теоретичних знань на практиці;
- продовження роботи з упровадження профільного навчання в рамках особистісно орієнтованої та компетентнісної парадигм;
- удосконалення системи роботи з обдарованими учнями;
- продовжити контролювати рівень знань з іноземної мови відповідно до міжнародних стандартів з підвищенням її статусу серед дітей, батьків, мотивуючи необхідність здачі ДПА, ЗНО з даного предмету;

- формування моніторингових досліджень якості освітнього процесу.

Метою повної середньої освіти є різнобічний розвиток, громадянське виховання і соціалізація дитини, формування у неї навчальних, соціальних, загальнокультурних і предметних компетентностей, цінностей громадянського суспільства, особистісний розвиток учнів з орієнтацією на продовження навчання, формування креативності і критичного мислення, творчих здібностей, набуття життєвих компетентностей, необхідних для самовизначення й усвідомленого вибору подальшого життєвого шляху.

Завдання повної загальної середньої освіти:

- створення умов для ефективної освітньо-пізнавальної діяльності учнів в інформаційно-освітньому середовищі з метою особистісного розвитку, набуття ключових і предметних компетентностей, пізнавального досвіду, формування світогляду і ціннісних ставлень до оточуючого світу, задоволення пізнавальних інтересів і потреб дитини, усвідомленого нею вибору подальшого життєвого шляху;
- інтелектуальний, духовний, емоційний, фізичний, розвиток дитини, морально-етичне її виховання, формування основ природничо-наукового і гуманітарного світоглядів;
- формування загальнонаукової, загальнокультурної, технологічної, комунікативної і соціальної компетентностей на основі засвоєння системи знань про природу, людину, суспільство, культуру, виробництво, оволодіння засобами пізнавальної і практичної діяльності, набуття соціального досвіду і культури спілкування та співпраці, навичок соціально-правової, екологічно доцільної і здоров'язбережувальної поведінки;
- розвиток основних умінь і навичок навчальної діяльності, компетентностей щодо вільного володіння українською мовою, спілкування однією з іноземних мов, використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні і практичній діяльності;
- формування підприємливості і здатності оцінювати правильність вибору, обґрунтовувати раціональність способу розв'язання проблем, приймати адекватні рішення в різноманітних життєвих ситуаціях, самостійно розв'язувати пізнавальні, організаційні та інші проблеми особистого життя;
- виховання школяра як людини демократичної, відповідальної, патріотичної, з розвиненим естетичним і етичним ставленням до навколишнього світу і самої себе; патріотичне, громадянське, трудове, екологічне, виховання учнів;
- формування ставлення учнів до освіти як важливої невід'ємної складової загальної культури людини;
- збереження і зміцнення морального, фізичного і психічного здоров'я вихованців.

Основним засобом реалізації призначення освітнього закладу є засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм.

Розділ 2

Опис «моделі» випускника повної загальної середньої освіти

Головним критерієм оцінки діяльності ліцею є те, чого досягають її випускники. Дбаючи про свій педагогічний імідж, прагнучи до розвитку Городищенський ліцей намагається створити модель випускника освітнього закладу, який повинен стати орієнтиром всієї діяльності. Таку модель було створено як систему основних компетентностей випускника, які необхідні для його життєвого та професійного самоврядування.

Випускник ліцею – це людина освічена, що самостійно здобуває знання, готова до прийняття морально виправданих рішень. Дана теорія моделі випускника ліцею стоїть на так званих чотирьох китах.

Сучасний випускник:

Вміє усвідомлювати різноманіття життєвих цінностей (свобода, співпраця, повага іншої особистості), особисту самоцінність.

Вміє здійснювати вибір; жити й працювати в різновіковому колективі.

Здатний планувати своє життя у відповідності з метою, приймати рішення.

Має життєвий досвід діяльності в групі: під керівництвом, самостійно, в парі, з книгою, з документами, з приладами, з комп'ютером.

Основні характерологічні орієнтири особистості випускника:

- вільна особистість;
- особистість, що має високий рівень самосвідомості, громадянськості та самодисципліни;
- така, що поважає себе, усвідомлює свою цінність та цінність іншої особистості, здатна нести відповідальність перед собою та суспільством;
- гуманна особистість – проявляє милосердя, доброту, здатність до співпереживання, терпимість і доброзичливість;
- готова надати допомогу, прагне до миру й розуміє цінність людського життя;
- духовна особистість – має потребу до пізнання й самопізнання, рефлексії, має потребу в красі й спілкуванні;
- творча особистість – наділена розвинутими здібностями, знаннями, вміннями, навичками, розвинутим інтелектом;
- практична особистість – знає основи комп'ютерної грамотності, професійної підготовки, має естетичний смак, гарні манери, знає й поважає Конституцію й закони країни, прагне до фізичної досконалості, є прихильником здорового способу життя.

Випускник ліцею – це особистість, усебічно розвинена, здатна до критичного мислення; це патріот з активною життєвою позицією, який діє згідно з морально-етичними принципами і здатний приймати відповідальні рішення; це інноватор, здатний змінювати навколишній світ, розвивати економіку, конкурувати на ринку праці, вчитися впродовж життя.

Отже, випускник – це освічений українець, всебічно розвинений, відповідальний громадянин і патріот, здатний до інновацій; той, хто поведе економіку вперед у XXI столітті.

Випускник:

- володіє інформаційно-комунікативною культурою;
- має розвинений естетичний смак;
- творчо активна особистість;
- інтелектуал;
- комунікабельний;
- здоровий, веде здоровий спосіб життя;
- готовий до сімейного життя;
- активний радянин суспільства;
- патріот;
- вміє здобувати і використовувати знання;
- лідер;
- здатний до самооцінки, самореалізації, самоорганізації;
- готовий до професійного самовизначення;
- бути в злагоді зі своїм «Я».

Таким чином, педагогічний колектив Городищенського ліцею повинен виховувати випускника, який здатний до самовизначення й самореалізації.

Розділ 3. Навчальний план та його обґрунтування

Робочий навчальний план для 10-11 класів розроблений за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженою наказом МОН України від 20.04.2018 № 408 (таблиця 2).

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для учнів 10-х класів складає по 1330 годин/навчальний рік, для 11 класу – 1330 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у робочому навчальному плані для закладу загальної середньої освіти III ступеня (додаток 1).

Навчальний план для 10-11 класів Городищенського ліцею (III ступінь) розроблено відповідно до Державного стандарту. Він містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів і спеціальних курсів, а також передбачає години на факультативи, індивідуальні заняття тощо.

Гранично допустиме навчальне навантаження учнів встановлюється відповідно до вимог чинних нормативних документів, що визначають санітарно-епідеміологічні вимоги до освітнього процесу та закладів освіти усіх форм власності.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 14 січня 2004 року № 24 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Профільність є ефективним засобом диференціації навчання у старшій школі, вона має на меті забезпечити більш глибоку підготовку

старшокласників у тій галузі знань і діяльності, до яких у них сформувались стійкі інтереси і здібності.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Навчальний план старшої школи реалізує зміст освіти залежно від обраного профілю навчання. Кожен з профілів передбачає вивчення окремих предметів.

З метою реалізації профільного навчання в 10-11-х класах обрано профіль української філології та біологічний профіль.

Закладом загальної середньої освіти для складання власного навчального плану із двох запропонованих варіантів обрано другий варіант (таблиця 2), що містить перелік базових предметів, який включає окремі предмети суспільно-гуманітарного та математично-природничого циклів.

До базових предметів належать: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», «Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)», «Фізика і астрономія», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія», «Фізична культура», «Захист Вітчизни».

Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами: «Інформатика», «Технології», «Мистецтво», що вивчаються на рівні стандарту. Із запропонованого переліку учнями обрано два предмети – в 10-11 класах - інформатика та технології.

Зміст профілю навчання реалізується системою окремих предметів і курсів:

- базові та вибірково-обов'язкові предмети, що вивчаються на рівні стандарту;
- профільні предмети (їх перелік з орієнтовною кількістю тижневих годин подано в таблиці 3), що вивчаються на профільному рівні;
- курси за вибором, до яких належать спеціальні і факультативні курси.

У процесі складання навчального плану закладом освіти ураховано, що:

- профіль навчання передбачає можливість вивчення профільних предметів з різних освітніх галузей;
- кількість годин для вивчення профільного предмета складається з кількості годин, відведених навчальним планом закладу освіти на вивчення відповідних базових предметів, і кількості годин, передбачених на профільні предмети;

Факультативні курси є засобом задоволення пізнавальних інтересів та освітніх потреб учнів у галузях, які загалом не пов'язані з обраним профілем навчання. Факультативні курси реалізуються за рахунок додаткових годин, передбачених планом.

Робочий навчальний план закладу включає інваріантну складову, сформовану на державному рівні, та варіативну складову, в якій передбачено

додаткові години на вивчення навчальних предметів інваріантної складової, а саме:

- у 10-А класі (біологічний профіль) – біологія та екологія – 3 год., українська мова – 1 год, математика – 1 год., англійська мова – 1 год.;
- у 10-Б,В класах (профіль української філології) - українська мова – по 2 год.; українська література – по 2 год., математика – по 1 год., англійська мова – по 1 год.;
- в 11-х класах (профіль української філології) - українська мова – по 2 год.; українська література – по 2 год., математика – по 1 год., англійська мова – по 1 год., біологія і екологія – по 0,5 год., історія України – по 0,5 год.

Введено індивідуальні заняття:

- в 11-х класах – історія України – по 0,5 год.;
- математика – по 0,5 год.;
- біологія – по 0,5 год.;
- англійська мова (по 0,5 год.).

З метою ефективного використання матеріальної бази майстерень виділено додаткові години для поділу класів на групи хлопчиків та дівчаток технології у 10-х класах – по 2 год..

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України «Про освіту».

Навчальні плани зорієнтовані на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем.

Розділ 4. Опис інструментарію оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Оцінювання результатів навчання у 10-11 класах здійснюється згідно інструктивно–методичних рекомендацій МОН України щодо оцінювання результатів навчання у 2022/2023 навчальному році.

Реформування загальної середньої освіти спрямоване на переорієнтацію процесу навчання на розвиток особистості учня, на навчання його самостійно оволодівати новими знаннями, на формування функціональних (пов'язані зі сферою знань, умінням оперувати науковими знаннями та фактичним матеріалом), мотиваційних (пов'язані з інтересами, індивідуальним вибором особистості) та соціальних (пов'язані з соціальною діяльністю особистості, життям суспільства) компетентностей.

У контексті цього змінюються і підходи до оцінювання як складової освітнього процесу. Для забезпечення цілісності освітнього процесу необхідно враховувати результати оцінювання навчальних досягнень учнів у доборі змісту, форм і методів роботи для кожного уроку чи заняття.

Також важливо формувати в учнів уміння аналізувати власну роботу, власні результати навчання, визначати для себе подальші завдання. У кожний урок чи заняття необхідно включати роботу з учнями за результатами оцінювання, самооцінювання, взаємооцінювання.

Під час оцінювання навчальних досягнень важливо враховувати дотримання учнями принципів доброчесності, а саме: вияв поваги до інших осіб, їхніх прав і свобод, дотримання принципів академічної доброчесності.

У разі порушення учнями принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

Керуючись правом на автономію у виборі змісту, форм і методів роботи, учителі ліцею можуть використовувати самостійно визначені або розроблені способи фіксації зворотного зв'язку з учнями. При цьому важливим є забезпечення ефективності процесу оцінювання задля досягнення очікуваних результатів учнями.

Оцінка результатів навчання учнів є конфіденційною інформацією, яку повідомляють лише учневі, батькам або іншим законним представникам.

При навчанні у дистанційному та змішаному режимах оцінювання результатів навчання учнів може здійснюватися очно або дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій, зокрема відеоконференц-зв'язку.

Оцінювання учнів 10–11 класів у 2022/2023 навчальному році у ліцеї урегульовано такими документами: Закон України «Про повну загальну середню освіту» (стаття 17); Порядок переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України 14.07.2015 № 762 (у редакції наказів Міністерства освіти і науки України № 621 від 08.05.2019, № 268 від 01.03.2021), зареєстрований в Міністерстві юстиції України 30.07.2015 за № 924/27369; Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти (затверджені наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 13 квітня 2011 р. № 329, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 11 травня 2011 р. за N 566/19304) (чинні для 6–11 класів); Орієнтовні вимоги оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 21.08. 2013 р. № 1222 із змінами, додаток 2 (чинні для 6–11 класів); Інструкція з ведення класного журналу 5–11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06. 2008 р. № 496.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів, відповідно до законодавства, є формувальне, поточне та підсумкове: тематичне, семестрове, річне. Заклади освіти мають право на свободу вибору форм, змісту та способів оцінювання.

Формувальне (поточне формувальне) оцінювання може здійснюватися у формі оцінювання вчителем із використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостереження вчителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учнів тощо). Під час формувального оцінювання важливо формувати в учнів вміння здійснювати самооцінювання та взаємооцінювання.

При виставленні тематичної оцінки у 10-11 класах враховуються всі види навчальної діяльності, що підлягали оцінюванню протягом вивчення

теми. При цьому окрема тематична атестації при здійсненні відповідного оцінювання, як правило, не проводиться.

Семестрове оцінювання здійснюється на підставі тематичних оцінок. При цьому враховується динаміка особистих навчальних досягнень учнів з предмета протягом семестру, важливість теми, тривалість її вивчення, складність змісту тощо.

Річне оцінювання здійснюється на підставі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. При виставленні річної оцінки мають враховуватися: важливість тем, які вивчались у I та II семестрах; тривалість їх вивчення та складність змісту; динаміка особистих навчальних досягнень учня з предмета протягом року; уміння застосовувати учнем набуті протягом навчального року знання тощо.

Семестрова і річна оцінки можуть підлягати коригуванню (пункт 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5–11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів; пункти 9–10 Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу. При цьому відповідно до Положення про золоту медаль «За високі досягнення в навчанні» та срібну медаль «За досягнення в навчанні» (затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 17.03.2015 № 306, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 31 березня 2015 р. за № 354/26799) підвищення результатів семестрового оцінювання шляхом коригування не дає підстав для нагородження випускників золотою або срібною медалями.

Розділ 5. Особливості організації освітнього процесу та застосовуваних у ньому педагогічних технологій.

Основними формами організації освітнього процесу в ліцеї є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки–«суди», уроки–дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемні уроки, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо.

Засвоєння нового матеріалу можна проводити на лекції, конференції, екскурсії і т. д. Для конференції, дискусії вчителем або учнями визначаються теми доповідей учнів, основні напрями самостійної роботи. На навчальній екскурсії учні отримують знання, знайомлячись із експонатами в музеї, з роботою механізмів на підприємстві, спостерігаючи за різноманітними процесами, що відбуваються у природі. Консультації проводяться з учнями,

які не були присутні на попередніх уроках або не зрозуміли, не засвоїли зміст окремих предметів. Розвиток і корекцію основних компетентностей можна, крім уроку відповідного типу, проводити на семінарі, заключній конференції, екскурсії тощо. Семінар як форма організації об'єднує бесіду та дискусію учнів. Заключна конференція може будуватися як у формі дискусії, так і у формі диспуту, на якому обговорюються полярні точки зору. Учитель або учні підбивають підсумки обговорення і формулюють висновки.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 10-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу.

Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу.

Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Учням, які готуються здавати заліки або іспити можливе проведення оглядових консультацій, які виконують коригувальну функцію, допомагаючи учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів. Консультація будується за принципом питань і відповідей.

Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей крім уроку може здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття. Залік як форма організації проводиться для перевірки якості засвоєння учнями змісту предметів, досягнення компетентностей. Ця форма організації як правило застосовується для вечірньої форми здобуття освіти або для інших здобувачів профільної середньої освіти.

Співбесіда, як і залік, тільки у формі індивідуальної бесіди, проводиться з метою з'ясувати рівень досягнення компетентностей.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем.

Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях

учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Розділ 6. Показники реалізації освітньої програми

Повноцінність базової середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з бюджету.

З метою виконання вимог Державного стандарту навчальний план закладу містить усі предмети інваріантної складової, передбачені одним із варіантів навчальних планів Типової освітньої програми.

Для недопущення перевантаження учнів враховано їх навчання в закладах освіти іншого типу (музичних, спортивних школах).

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Навчальний план зорієнтований на роботу старшої школи за 5-денним навчальним тижнем.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
-------	------------------------	------------

1	Спілкування державною мовою	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем
2	Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування. Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов. Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
3	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності

		(природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної

		діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії
7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)
8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту

9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів; їх враховано при формуванні шкільного середовища.

Наскрізнi лiнii є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.
Громадянська відповідальність	Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.

Здоров'я і безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.
Підприємливість і фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Розділ 7. Програмно-методичне забезпечення освітньої програми

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;

моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

оновлення методичної бази освітньої діяльності;

контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;

моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;

моніторинг участі учнів у районних та обласних олімпіадах, конкурсах, турнірах, МАН;

моніторинг участі вчителів у конкурсах.

створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма освітнього закладу передбачає досягнення здобувачів освіти результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Навчальний план
для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти

Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
	10 клас	11 клас
Базові предмети¹	27 (29)	26 (28)
Українська мова	2	2
Українська література	2	2
Зарубіжна література	1	1
Іноземна мова ²	2	2
Мова і література корінного народу, національної меншини ³	2	2
Історія України	1,5	1,5
Всесвітня історія	1	1
Громадянська освіта	2	0
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3	3
Біологія і екологія	2	2
Географія	1,5	1
Фізика і астрономія	3	4
Хімія	1,5	2
Фізична культура ⁴	3	3
Захист Вітчизни	1,5	1,5
Вибірково-обов'язкові предмети (Інформатика, Технології, Мистецтво)	3	3
Додаткові години¹ на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття	8 (6)	9 (7)
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	33	33
Всього фінансується (без урахування поділу класу на групи)	38	38

¹ У дужках подано кількість годин для закладів освіти з навчанням мовою корінного народу, національної меншини.

² За наявності належних умов заклад освіти може збільшувати кількість годин на вивчення іноземної мови, використовуючи додаткові години.

³ Мова і література корінного народу, національної меншини входить до базових предметів лише для закладів освіти з навчанням мовою, корінного народу, національної меншини. В інших закладах освіти цей предмет може обиратися за потреби самим учнем за рахунок додаткових годин.

⁴ Години фізичної культури не входять до гранично допустимого тижневого навантаження на учня.

Орієнтовна кількість навчальних годин для профільних предметів

Профільний предмет	Кількість годин на тиждень	
	10 клас	11 клас
Українська мова	4	4
Українська література	4	4
Зарубіжна література	3	3
Іноземна мова	5	5
Друга іноземна мова	3	3
Мова і література корінного народу, національної меншини	5	5
Історія України	3	3
Всесвітня історія	3	3
Правознавство	3	3
Економіка	3	3
Алгебра	6	6
Геометрія	3	3
Фізика і астрономія	6	6
Біологія і екологія	5	5
Хімія	4	6
Географія	5	5
Інформатика	5	5
Технології	6	6
Мистецтво	5	5
Фізична культура	6	6
Захист Вітчизни	5	5

Додаток 1
до Освітньої програми

РОБОЧИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
на 2023/2024 навчальний рік
(III ступінь)

Предмети		Кількість годин на тиждень у класах					Всього годин
		Біології та екології (профіль)	Української мови (профіль)	Української мови (профіль)	Української мови (профіль)	Української мови (профіль)	
Базові предмети		10-А клас	10-Б клас	10-В клас	11-А клас	11-Б клас	
Українська мова		2+1	2+2	2+2	2+2	2+2	10+9
Українська література		2	2+2	2+2	2+2	2+2	10+8
Зарубіжна література		1	1	1	1	1	5
Іноземна мова (англійська)		2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	10+5
Історія України		1,5	1,5	1,5	1,5+0,5	1,5+0,5	7,5+1
Всесвітні історія		1	1	1	1	1	5
Громадянська освіта		2	2	2	-	-	6
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)		3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	15+5
Біологія і екологія		2+3	2	2	2+0,5	2+0,5	10+4
Географія		1,5	1,5	1,5	1	1	6,5
Фізика і астрономія	Фізика	3	3	3	3	3	15
	Астрономія	-	-	-	1	1	2
Хімія		1,5	1,5	1,5	2	2	8,5
Фізична культура		3	3	3	3	3	15
Захист Вітчизни		1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	7,5
Вибірково-обов'язкові предмети		3+2	3+2	3+2	3	3	15+6
Інформатика		1	1	1	2	2	7
Технології		2+2	2+2	2+2	1	1	8+6
Мистецтво		-	-	-	-	-	-
Разом без фізичної культури		27+8+3	27+8+3	27+8+3	26+7+3	26+7+3	133+38+15
Додаткові години на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття		8	8	8	9	9	42
Індивідуальні заняття		-	-	-	2	2	4
Історія України		-	-	-	0,5	0,5	1
Математика		-	-	-	0,5	0,5	1
Біологія		-	-	-	0,5	0,5	1
Англійська мова		-	-	-	0,5	0,5	1
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня		33	33	33	33	33	
Всього фінансується (без урахування поділу класів на групи)		38	38	38	38	38	190
Граничний обсяг домашнього завдання		4 год.	4 год.	4 год.	4 год.	4 год.	